

СТАНОВИЩЕ

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент", област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, ПН 6.5. Горско стопанство, научна специалност „Лесоустройство и таксация“, по дисциплината „Лесоустройство“ обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 102/08.12.2023 г., код на процедурата FOR-AsP-1123-115.

Кандидат за участие в конкурса: гл.ас. д-р Тома Иванов Тончев

Автор на становището:

доц. д.н. Красимира Николова Петкова, Лесотехнически Университет, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.5. Горско стопанство, научна специалност “Горски култури, селекция и семепроизводство”, определена за член на научното жури със заповед № ЗПС-22/23.01.2024 год. на Ректора на ЛТУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Гл.ас. д-р Тома Иванов Тончев завършва средно образование през 1992 г. в Професионалната гимназия по горско стопанство гр. Берковица, а висше по специалност “Горско стопанство” – ОКС “магистър” през 1997 г. в Лесотехнически Университет – София. За кратко работи като проектант в “Агролеспроект” ЕООД, а от 06.1999 г. до 29.01.2008 г. е организатор обучение в катедра “Лесоустройство”, като същевременно извежда упражнения по “Лесоустройство” като хоноруван асистент. През периода 2001 – 2006 г. е задочен докторант по научна специалност “Лесоустройство и таксация” към Институт за гората – БАН, където през 2007 г. защитава дисертация за ОНС “доктор” на тема “Проучвания върху строежа и растежа на издънковите букови насаждения в Стара планина”. От 29.01.2008 г. е избран за “главен асистент”, която академична длъжност изпълнява и понастоящем.

Има квалификация като “експерт-оценител” на гори и земи от горския фонд. Владее английски и руски език. Има отлични дигитални умения.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискваните съгласно Правилника за РАС в ЛТУ

Гл.ас. Тончев е подал необходимите документи, изисквани съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Лесотехнически Университет. Направената справка показва, че по всички показатели кандидатът покрива необходимия брой точки, а по някои от тях значително ги и превишава. Общият брой точки е 781,69 при изисквани 400 т. Разпределението на набрания брой точки по отделните показатели е, както следва: показател А – 50 т. при изисквани 50 т.; показател В – 100 т. при изисквани 100 т.; показател Г – 266,69 т. при изисквани 200 т.; показател Д – 365 т. при изисквани 50 т.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

От представената справка за аудиторна и извънаудиторна заетост, прави впечатление, че кандидатът ежегодно изпълнява и преизпълнява норматива за индивидуална заетост. Извежда лекции по дисциплините „Лесоустройство“ за специалност Горско стопанство, ОКС

„бакалавър“, редовно обучение (от 2016 г.), „Горска таксация“ за специалност Горско стопанство, ОКС „бакалавър“, задочно обучение (от 2021 г.) и „Растеж и прираст на горите“, за специалност Горско стопанство, специализация „Стопанисване на горите“, ОКС „магистър“, задочно обучение (от 2022 г.). Разработил е две учебни програми по дисциплините „Лесоустройство“ и „Горска таксация“, курс от лекции и упражнения по „Лесоустройство“ в електронната платформа BlackBoard, тестове по същата дисциплина за различни електронни платформи и задания за учебни практики. Кандидатът има участие в комисия за актуализиране на учебния план на специалност Горско стопанство, разработил е тест за оценка на преддипломен стаж на студентите от същата специалност. Има две учебни помагала, едното в съавторство и другото – самостоятелно. Учебното помагало „Наръчник на таксатора“ е не само отличен справочник за студентите от специалност „Горско стопанство“, но и настолна книга на специалистите-лесовъди. Ръководил е 5 и е бил консултант на 1 дипломант, както и рецензент на 61 дипломни работи всички в областта на лесоустройството и горската таксация. Кандидатът е авторитетен, добър, но и вискателен преподавател, който е оценен от студентите с много добра атестационна оценка.

Впечатляващи са професионалните и творческите дейности и изяви на кандидата – общо 29 на брой, които са надлежно документирани със служебни бележки и сертификати

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Д-р Тончев е представил списък за участието си в 19 научни и научно-приложни проекти и в един инфраструктурен проект, на един от научните проекти е ръководител. Отделно са посочени и 2 международни проекта с негово участие - „MOdels for AdapTIVE forest Management“ (MOTIVE) по 7-ма рамкова програма и проекта за субалпийските гори, финансиран от МОН и Швейцарска научна фондация. Този голям набор от проекти е атестат за високата професионална квалификация на кандидата.

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

Кандидатът е представил 37 публикации, от които 28 бр. научни статии и 9 бр. монографии вкл. глави от монография. От тях:

- Самостоятелни – 3 бр. една по показател В (В3.1) и две по показател Г (Г6.1. и Г.11.6.).
- Водещ автор – 6 бр. (Г7.3, Г7.4, Г7.6, Г7.8, Г11.3 и Г11.6).
- С един съавтор – 8 бр. (Г7.1, Г7.2, Г7.5, Г7.7, Г8.1, Г8.8, Г8.9, Г11.5)
- С два и повече съавтори – 20 бр. (Г7.9, Г7.10, Г8.2, Г8.3, Г8.4, Г8.5, Г8.6, Г8.7, Г8.10, Г8.11, Г8.12, Г8.13, Г8.14, Г8.15, Г8.16, Г8.17, Г8.18, Г11.1, Г11.2, Г11.7)

От представените публикации, 9 са на английски език, а останалите 28 са на български език. Десет от публикациите са в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни: Baltic Forestry, Forestry ideas, Silva balcanica, Ecologia balkanica, Наука за гората (Г.7). Публикациите от група Г.8. са предимно в списание Управление и устойчиво развитие, една в списание Лесовъдска мисъл и 2 доклада на научни конференции – 75 години висше лесотехническо образование в България и международна научна конференция „Sustainable forestry – problems and challenges; Perspectives and challenges in wood technology“ в Охрид, Македония. Представени са и 7 глави от монография, една от които е самостоятелна.

4.3. Отражение на научната дейност на кандидата в литературата (цитируемост)

Д-р Тончев е представил списък с 36 цитирания на 11 публикации. От тях 15 бр. са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, 7 са в монографии и колективни томове и 14 са в нереперирани издания с научно рецензиране. По този показател кандидатът е набрал най-много точки – 365 и надхвърля седемкратно минималните изисквания.

Тази информация показва, че кандидатът е известен в научните среди, както в България, така и в чужбина, което е атестат за неговия висок професионализъм.

4.4. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Приемам групирането на научните и научно-приложни приноси, направено от кандидата. Смятам като по-важни следните от тях:

Научни приноси

Представени са нови за страната подходи за оптимизиране на планирането и максимизиране на добивите при различни форми за организация на стопанството. Изведен е модел за самоизреждането на букови дървостои и са разработени диаграми за контролиране на гъстотата при три сценария за планиране и извеждане на сечи (В3.1.)

Представен е прост метод за оценка на обема на стъблото на стоящи зрели смърчови дървета на базата на диаметъра на гръдна височина и височината (Г7.1).

За бялборови насаждения е установена зависимост между текущия прираст по обем и: средния 10-годишен радиален прираст (Г8.11), средната височина (Г8.12.), възрастта и кръговата площ (Г8.15), кръговата площ на хектар (Г8.16). Въз основа на 4 многофакторни модела е разработена прирастна таблица, с която на базата на средната височина и средния 10-годишен радиален прираст може да се определи текущия прираст по обем, без да се отсичат дървета (Г8.13.).

Предложен е подход за подобряване приложението на метода на Битерлих за определяне на обема на единични стоящи дървета и цели насаждения от бял бор, обикновена ела и обикновен смърч чрез използване на индивидуални видови числа и коефициенти на пълнодървесност (Г8.4, Г8.10, Г8.14).

Разработени са бонитетни таблици за бял бор, благун и горун (Г8.1), както и нови за страната бонитетни таблици за естествени насаждения от бял бор, обикновен смърч, обикновена ела, бяла мура, обикновен бук, благун и горун въз основа на абсолютен бонитет и доминираща височина (Г8.5., Г8.7.).

Обосновава се необходимостта от подобряване на отношенията между обществото и горите с цел да се избегнат конфликтни ситуации в бъдеще (Г8.9.).

Анализирани са растежа и производителността на насаждения от бяла мура и насаждения и култури от обикновен явор (Г7.2., Г7.9), както и растежа на единствения индивид от *Pinus brutia* Тем. в България (Г8.3.).

Обобщени са методите за растеж на насаждения и оценка на производителността при характеризирание на горска екосистема като част от мрежата за дългосрочни екологични изследвания (LITER) (Г7.10).

Чрез използване на методологията, софтуера и изображенията на проект CORINE Land cover са открити и картирани увредени иглолистни гори в Западна България. Сравнението с наземни данни от Лесозащитна станция София доказва предимствата на метода като точност, време и средства (Г7.4).

Научно-приложни приноси

Въз основа на класификацията на културите от бял бор съгласно концепцията за екосистемно съответствие са определени диференцирани турнуси на сеч за бялборови култури извън естествения ареал на територията на ЮЗДП, в зависимост от различни схеми на залесяване на базата на количествена и техническа зрелост (Г11.4).

Разработени са бонитетни сортиментни таблици за насаждения от бял бор, благун, горун и бук, които дават възможност за стойностна оценка на дървесния ресурс от тези дървесни видове (Г8.1, Г8.2).

Високата точност на новите бонитетни таблици за посочените по-горе видове позволява те да се приложат директно в горскостопанската практика (Г8.5, Г8.7).

Предложени са оптимални турнуси на сеч за издънковите дъбови насаждения и са препоръчани насоки на стопанисването им (Г7.8). За три групи издънкови дъбови гори (за възстановяване, за задължително превръщане в семенни и гори за смесено семенно-издънково стопанисване) се препоръчват регионални лесовъдски системи, които да включват диференцирани цели на производство и турнуси на сеч (Г8.17).

Дават се насоки за създаване на чисти и смесени насаждения от обикновен явор с бук, шестил, полски клен, липи, череша, планински ясен (Г7.9).

Направена е количествена и качествена оценка на горските територии в България, която дава представа за актуалното състояние на българските гори и е основа за тяхното управление (Г8.8)

5. Оценка на личния принос на кандидата.

Кандидатът се представя с 3 самостоятелни публикации, 6 като водещ автор и 8 с един съавтор. В публикациите с двама и повече съавтори неговото участие е равностойно. Това ми дава основание да считам, че личният принос на гл.ас. д-р Тома Тончев е безспорен.

6. Критични бележки и препоръки.

Основната ми бележка е свързана със справката за приносите, която би могла да бъде представена по-стегнато. Бих препоръчала на д-р Тончев в бъдещата си научна работа да се насочи повече към статии в списания с импакт-фактор.

7. Лични впечатления

Познавам д-р Тончев от постъпването му на работа в ЛТУ през 1999 година. Впечатлена съм от неговото трудолюбие, отзивчивост и отговорност. Оценен е високо и от студентите.

8. Заключение

Въз основа на представените материали, които напълно съответстват с изискванията на ЗРАСРБ и правилника за РАС в ЛТУ и личните ми впечатления, предлагам гл.ас. д-р Тома Иванов Тончев да бъде избран за АД „доцент” по професионално направление 6.5. Горско стопанство, по дисциплината „Лесоустройство“.

Дата: 21.03.24.

ИЗГОТВИЛ

гр. София

СТАНОВИЩЕТО:

(доц. д.н. Красимира Петкова)